

VILDSVIN

HANNAH LUTZ

Vildsvin

Roman

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Citaten på s. 18 samt 31-32 är hämtade ur filmen
My Winnipeg av Guy Maddin (2007). På s. 34 citeras
Edith Södergrans dikt *Landet som icke är* (1925).

www.albertbonniersforlag.se

ISBN 978-91-0-016875-9

COPYRIGHT © Hannah Lutz 2017

OMSLAGSFORMGIVNING Eva Wilsson

OMSLAGSBILD »Vildsvinsjakt i Schwarzwald, Baden-
Württemberg, Tyskland«, ur boken *L'été à Bade*
(Eugène Guinot 1847), illustration Tony Johannot,
Eugène Lami, Français & Jacquemot
(Foto © DeAgostini/Getty Images)

TYPSNITT Stempel Garamond

TRYCK Livonia Print, Lettland 2017

Ritve

Jag har sett dem, vildsvinen, de har kommit in i mina drömmar! Nu vet jag hur de rör sig, hur det låter när de smyger in i trädgårdarna. Jag måste lyssna omsorgsfullt för att höra deras fötter och trynen i gräset. Att de kan vara så många, så massiva, och ändå föra så lite väsen när de rör sig, det är otroligt. Här ligger jag, tung och varm efter sömnen. Öppnar gardinerna, ser havet. Lakanen i sängen är vita.

Det här är vad jag vet om Hornanäs: för att komma dit ska jag ta mig till Småland, till Tingsryd, och halvvägs mellan Tingsryd och Linneryd ska jag svänga till höger. I byn finns fyra eller fem bebodda hus, tre eller fyra övergivna. I ett grönt hus, omgärdat av äppelträd, bor Arnold Falkberg. Landskapet består av sjöar och industriskog. Vildsvinsjakt är tillåtet året runt.

Arnold Falkberg har ofta med sig en kamera när han är ute i skogen. Det är många som filmar vildsvin, de flesta fokuserar på jakten, jag har sett klippen de lägger upp på YouTube. I dokumentären på Sveriges Television

kallas Arnold Falkberg för *Jägaren i Hornanäs*, hans jaktgevär står lutat mot fåtöljen under intervjun. Men efter att ha sett hans egna kortfilmer tror jag inte att han har skjutit ett enda vildsvin i sitt liv. Handen som håller i den kameran, den vill något helt annat. Jag blev så berörd av filmerna, jag bokade biljett mitt i högsäsongen. Sitter på soldäck och ser öarna driva förbi. Stockholms skärgård med sina terrasser och torn, så ombonad, en famn. Människor på öarna har vaknat och ligger på klippor och bryggor och läser. Vi glider förbi och skymmer morgonsolen för ett ögonblick. Folk på däck vinkar mot land och fotograferar. Några vänder ansiktena mot fartyget, nickar tillbaka.

Glenn

Projektbeskrivningarna rullar in till kommunen i en stilla ström, jag sitter på kontoret och öppnar e-post och brev. Jag läser och konstaterar: historien upprepar sig, idéer blomstrar, dör, glöms bort, tills de återuppträffas som nya. Ansökningarna talar till tiden. Språket är energiskt. Jag läser inte så noga, säger ja till det mesta. Jag lyssnar inte på nyheterna längre, jag har hört allt förr, i stället försöker jag lyssna på Toves podcast där hon och hennes vänner kommenterar nyheterna och presenterar sina egna. Men det är så ungt, och allt händer någon annanstans, i andra länder eller i Malmö och Göteborg, det finns så lite att säga om Tingsryds kommun. Det kan jag leva med. Jag ångrar inte att jag flyttade, här vill jag gärna bo, fortsätta min vardag. Jag komposterar och lappar mina gamla sockor fast jag vet att vi går mot en ny istid. Jag läste någonstans att rådande klimatförhållanden högst kan kallas en mellanperiod, att det är istiden som är normaltillståndet. En dag, kanske snart, sveper en vind in över landskapen som får oss här på det norra

halvklotet att frysa till mitt i en rörelse. Vi hinner inte förbereda oss, det sker utan förvarning. Jag har försönts med utsikterna, på något sätt ska det ju ta slut. Jag har ingen gud, inga barn, vill inte ha evigt liv. Jag går till jobbet, läser ansökningarna och delar ut kommunala pengar, det är okej, jag gör det med lätt hand. Jag är hemma kvart över fyra, kokar kaffe, lyssnar på musik, förbereder middagen eller städar medan jag väntar på Martina. Hennes arbete kräver mer psykisk närvaro än mitt. Hon kommer hem trött i tankarna och när hon kommer sent är hon vrålhungrig, hon slår armarna om mig och säger: Glenn, jag är vrålhungrig! Hon är det bästa sällskapet när hon är vrålhungrig. Hon äter i ett lyckorus, i stora tuggor, pratar i långa, ofullständiga meningar. Dricker massor av vin utan att bli full. Jag dricker mindre men blir småfull, skrattar åt mina egna dåliga skämt, försöker få henne att berätta om sina klienter. I början blev hon indignerad, hon upplevde det som bristande respekt för hennes arbete. Nu viftar hon bara bort det eller hittar på, berättar långa historier. Det är lätt att höra att hon fabulerar, men jag älskar alla hennes fiktiva klienter, deras humör och underliga relationer till varandra, deras kriser, hennes intresse för dem.

Mia

Vi bor i sommarrummen i husets södra flygel. Skolan heter Siggalycke. Sigga-lycke. Jag skrev en ansökan till Tingsryds kommun, *Ett siggabarns erinringar* kallade jag projektet. Början på ett ljudarkiv till hembygds-museet i Tingsryd. Jag tvivlade inte på att morfar skulle hitta rösten igen, under rätt omständigheter, så svårt kan det väl inte vara. Vi ska vara barn igen, sade jag till morfar, vi ska vara siggabarn. Han låtsades att han inte hörde.

Svaret kom från kommunen efter en vecka. Huset, självaste Siggalycke folkskola, stod till vårt förfogande. De kallade det *vistelsestipendium*.

Sara läste brevet över min axel.

Vad håller du på med? sade hon.

Vi ska till Siggalycke, sade jag.

Jag trodde du skämtade, sade hon.

Vi stannar över sommaren, sade jag.

Det är inte ditt fel, sade hon.

Sluta, sade jag.

Men det är inte det, sade hon, fattar du det? Det finns inget du kan göra. Han är gammal. Människor blir gamla.

Hon tog min hand.

Nej, sade jag. Inte så här.

Han behöver lugn och ro, sade hon. Han behöver vara någonstans där de tar hand om honom.

Du fattar inte, sade jag. Han behöver mig.

Vi anlände den femtonde juni. Glenn Vester från kommunen mötte oss på trappan och visade oss runt. Vi drack en kopp kaffe och pratade om jordvärmeanläggningen och de välbevarade skolsalarna. Glenn tittade intresserat på morfar.

Han är lite blyg, sade jag.

Glenn nickade vänligt.

I hallen tackade han oss för att vi kommit, det betydde mycket för bygden. Och huset mår ju bäst av att bebos, sade han.

Det tog mig flera dygn att vänja mig vid Siggalycke. Morfar höll mest till i köket. Fortsatte uppföra sig som att det var vilket ställe som helst. Jag gick runt i rummen och lyssnade på dem, knackade i väggarna. Här. Det var här siggabarnen levde. Här satt de, hela långa dagarna i ända. Hängde i ribbstolar. Höst vinter vår. Här slet de varann i håret och kastade varandras skolväskor i bäcken. Här växte de och blev tonåringar. Fick stora, otympliga kroppar och hår under armarna. Också morfar.

Åh, att vara siggabarn, det var något särskilt! Det fick jag veta tidigt. Morfar satt i sin fåtölj i hörnet och berättade långt in på natten. Efteråt låg jag vaken. Jag tänkte på siggabarnen. Tänkte på huset, varför det hette så, Sigga-lycke. Jag ville veta hur det såg ut. Jag ville ha kartor och morfar ritade, alla rummen hade namn. Lilla salen. Stora salen. Redskapsrummet. Biblioteket. Verkstaden. Skafferiet. Min bästis Rava och jag studerade kartorna, lärde känna huset som vårt eget, alla små

gömställen och mörka vrår och fina botaniska tavlor på väggarna. Vi lekte Siggalycke. Vi lekte att morfar var i vår ålder, att vi var hans vänner. Vi bråkade om vem som skulle få vara Ivar Sandberg, magistern på skolan som lärde morfar allt han kan. Ivar Sandberg älskade att promenera om natten, brukade morfar berätta. Ivar Sandberg kunde se i mörkret, sade vi. Han drömde medan han promenerade, sade morfar. Ivar Sandberg sov aldrig! sade vi. Vi klädde ut oss i morfars gamla skjortor och kepsar. Varje natt gick Ivar Sandberg runt i de olika rummen, sade vi, pysslade om huset och tittade till eleverna, kollade att de hade det bra, hade filter och drömde goda drömmar där de sov på golvet i gymnastiksalen. Nej, nej, vi sov inte på skolan, sade morfar. På morgonen väckte han dem med munter musik och sång, sade vi. Magistern var särskilt intresserad av botanik, berättade morfar, och vi lärde oss de latinska namnen på maskros och vitsippa för att låta som Ivar Sandberg när vi pratade om naturen. Ah, taraxacum officinale! ropade vi till varandra.

Och så var det vildsvinsleken. Den kunde vi bara leka utomhus om natten, så det var inte alltid vi vågade. Men när vi lekte den var det på blodigaste allvar. I leken går Ivar Sandberg sin nattliga promenad i trädgården, där

han möter ett ensamt vildsvin som heter Sigga. Vildsvinen rör sig alltid i flock, det vet Ivar Sandberg, så han står blickstill och väntar på resten av djuren. När de inte kommer sätter han sig under ett träd. Sigga kommer fram till honom och berättar att alla vildsvin i världen, utom hon, har dött i en fruktansvärd sjukdom vållad av människor. Utan sin flock ser hon ingen mening med livet. Hon har kommit till Siggalycke för att lägga sig under sitt favoritträd och dö. Ivar Sandberg svarar henne på olika sätt. Ibland med en stor, förstående tystnad. Ibland med en inbjudan till människoflocken. Det är bara med mina egna jag kan vara lycklig, svarar Sigga. Det var ni som tog min stam. Nu vill ni ha mig. Göra mig till maskot. Där tar du fel, Sigga, säger Ivar Sandberg, du skulle få din egen pulpet, och dina egna pennor och suddgummin. Du skulle få sova i gymnasiktisalen under filtarna med de andra barnen, och lära dig om växter och främmande länder.

Leken slutar alltid med att Sigga lägger sig bredvid Ivar Sandberg under trädet, och båda somnar. När Ivar Sandberg vaknar inser han att det är första gången han någonsin har sovit, och att Sigga är död.